

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

34. Palatia & aedes.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

eo ponantur & loco, & momento; quæ sciens fortilegus pronuntiauerit ominata: illa hic omnium inftar sit, quæ Lincini vrbe opulenta Chiantonenfis Prouinciæ, extra pomaria uisitur, ea nongentos in cubitos octo frontibus assurgit, amplitudine ab imo ad verticem quæ tantæ altitudini respondeat: hanc testa porcellana exterius undique inestulstat, anaglypha exornant semiextantia, & pulcherrima specie picturata; intus circumquaque, omnia speculum multiplex ex politissimo scitæque partito marmore, interiorem murum seu turris viscera scalæ diuidunt ab exteriori, quæ nouem per ambitum obeunt regiones in quas attollitur, in easque intercepto ascensu inducunt, patent hæc foris diuerso ab inuicem canone fabricæ regiones, vnum ædificij complexæ corpus omni ex parte absolutum; suas vnaquæque seorsum ostentat circum & exerit: coronides, peribolos, & elegantias; cuncta selectum marmor, & ferreis eratibus autatisque munitum. Sunt & suæ cuique regioni campana æra in concentum nutuum digesta, & crescit ab imo eorum numerus ad summum; cùmque omnem in partem spectent, quicumque flet ventus sonorum ex iis edit symphoniam, ac ne vager in alia fusius, extant in fastigio colossus ex ære fusilis, deauratus, Dei simulachrum cui turris sacra est, vix est toto in regno ciuitas, tametsi frequentissima sunt, quæ non aliquo splendoris huiusmodi nobilitentur ædificio, quædam vero etiam pluribus. Quod idem potest de palatiis dici quæ sibi olim iis in vrribus condebant Reges quas in sedem regiam legerant; & quæ fisci regij opibus fabricata, iisdem perpetuo facta recta rebusque omnibus magnificè instructa conseruantur: ægrè urbem reperias iis palatiis destitutam, quædam metropoles ad viginti centent. Tempia diis; academiæ Doctorum principibus, vni potissimum Sinarum magistro Confusio dicata; superbo paratu, absque numero sunt: triumphalium denique arcuum multitudo ingens, & Regum sepulera, miro artis & materiæ spectaculo visenda.

Domorum ædificatio nusquam ferè nisi ex ligno est: huic ab incendiis publici vigiles è speculis cauent; & si quæ emicuerit ciues ad opem ferendam excitant; pœnam capitis subit cuius culpa domum ignis corripuit: crebra tamen vrbes populantur incendia seu fortuita, siue à latronibus ad prædationem multis simul iniecta vicis. Scripsit qui aderat, Hanc eum regionis caput anno 1640. fuisse ab illa diuersam penitus quæ ante annos quindecim fuerat, igni scilicet ex parte consumptam sæpius, sæpius restitutam. Præter materiam domorum fragilem quæ illas de vita hominum metitur, subest quædam futuri apud Sinas sanè reprehendenda incuria; suum cuique tempus curandum dicitant; ventura, posteris curæ fore, fidemque illie Europæi difficile inueniunt cum aiunt nullas se habere tam malè compactas & materjatas domos quæ vnum saltem aut alterum seculum non æquent, multas verò annos, & quingentos, & mille. Nostra videlicet de suis æstimant, quibus construendis (præter illa quæ memorauimus æterni operis ædificia publica)

34.
Palatia &
ædes.

fundamenta non mittunt alia nisi quod diuturno verberere solum cogunt & solidant, aut si fururus est lateritius ædium procinctus, ad sex pedes circiter fodiunt, ex quo fit vt muri quibus ex latere suas vrbes cingunt, statim vt immauerit aquis solum, passim ruinam trahant, ipsique fornicibus tum subterraneis, tum editioribus abstineant, sintque admodum rari qui aliter habitent quam in plano; sea larum quippe laborem refugiunt, & ab earum pondere subiectis ædibus casum timent, quanto igitur in altum non audent, tanto se in plana latius portigunt, vt mirum non sit vrbes innumeras ad viginti miliaria complecti, cum præfertim ad ædes saltem nobilium & literatorum accedant horti, labyrinthi, viuaria, & huiusmodi ingeniorum laxamenta, etsi autem ex ligno, Sinarum constet ædificatio, nihil tamen ad normam architectonica doctius; pulchrius ad maiestatem, & elegantiam; ad usum commodius, aula capax nec vna; ordo conclauium ædibus congruus, lumen conclauibus vix vnquam ex foris, & compitis, immodestos censent fenestra prospectus, laquearia columnis imponunt; parietes suo illo gummi venaculo velut obducta crystallo illinunt, omni prius florum, & auium, aliarumque formarum varietate picturatos, colore nunquam intermorigo: quamobrem nudos malunt, plurisque faciunt, quam serico tectos, quod illic multo est vilius, sed appendunt his tabulas antiquæ manus, quibus summum pretium vetustas facit. Supellex reliqua omnisque ornatus ad æmulationem parium, ad oculorum ambitum & laudem plausumque officiosè visentium. Sed palatiis, quæ esse tam multo paulo ante scripsi longè est magnificentior dignitas splendoris commoditatis, & deliciarum, vnus illorum ichnographiam penes me seruo, ab eo descriptam, qui frequenter illic subierat, & perspexerat omnia diligenter; vnus ex icone licet cætera cogitare vt quæ vno sermone ab exemplo omnia ducantur, in quo palatium Sinenfis Mandarinum dum subiicio spectandum, mores vna illorum aliquos attingo laude sua dignos, de quibus postea explicatius dicendum. Imprimis itaque vastam ateam cancelli ambiunt, in quam iura poscentes conueniunt. Ingressis procul è regione murus tres obicit portas, media solis magistratu vel functis vel præditis seruat; Literatis dextra; vulgo & militibus sinistra; sed qui sistuntur ad tribunal rei, dextra introgressi, sinistra exeunt, absurdo personæ opposito. Inducunt hæc tres eandem in aream, in qua patet austro obuersa ingens basilica (qui situs est optimus ædificiorum) illic Mandarinus, bis planè quotidie ad cognoscendas causas sedet: vtrisque ad latera excurrunt Ministrorum habitationes, quos in prouinciam veniens Mandarinus magistratui addictos inuenit; eosdemque successuro relinquit, cuius sanè prudentis constantiæ ratio alibi constabit. Sunt verò Famuli, Ephebi, Scribæ, Tabelliones honorarij perferendis mandatis, & nuntis, Apparitores, Satellites, Tibicines, numerosa capitum centum familia suis quique percommode mansionibus digesti. Inde ianua vna proceditur in aliam aream, vbi aula cogendo.

35.
Palatium
Gubern. &
ritus eius in-
colendi.